

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๙๐

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ฌ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สัจจทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งฟุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มนโกลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๒. นางสาวจีระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. นายธนิศร์ ศรีประเทศ

รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

๕. นางสาวณัฐอรวิญญู แก้วญาณะสิทธิ

และการออกเสียงประชามติ

ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ผู้อำนวยการองค์การเอกชน

และประชาคมจังหวัด

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๘๙ วันพุธ ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่การพิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นายอิทธิพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมว่า จากการจัดรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานราชการกับองค์กรภาคเอกชนเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ (หน่วยงานราชการ) และวันพฤหัสบดี ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ (องค์กรภาคเอกชน) นั้น ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ในปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่ขัดหรือแย้งกับหลักสิทธิมนุษยชน จึงควรมีการพิจารณาแก้ไขกฎหมายดังกล่าว
๒. องค์ประกอบของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสรรหา ควรเป็นไปตามกฎหมายเดิม หรือประเพณีปฏิบัติที่ผ่านมา
๓. คุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรถูกจำกัดโดยวุฒิการศึกษา แต่ควรพิจารณาจากผลงานด้านสิทธิมนุษยชน จึงไม่ควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า การตั้งเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนจะมีปัญหาหรือไม่ โดยนายทะเบียนจะปฏิบัติหน้าที่ด้านงานธุรการและงานประจำตามวิธีการ ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ส่วนอำนาจในการพิจารณาตัดสินในเรื่องต่างๆ ยังคงเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า การตั้งเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนนั้นไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด เพราะแต่เดิมเมื่อครั้งที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง นายทะเบียนคือ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ไม่ใช่กรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

ให้ถือว่านายทะเบียนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองมีความเป็นมาอย่างไร

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเชษฐา อธิการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งที่มาของความในวรรคสองว่า เมื่อมีผู้กระทำความผิด จำเป็นต้องมีผู้เสียหายในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงกำหนดให้นายทะเบียนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค ส่วนความในวรรคหนึ่งเรื่องการเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้ เสนอให้การพิจารณาไว้ก่อนเนื่องจากต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๗

หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

“หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดหรือเป็นผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นมีจำนวนตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไปอาจรวมกันเพื่อดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกตามภาคที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภาคละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ในการจัดตั้งพรรคการเมืองให้มีการประชุมสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง เลือกคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๙ และดำเนินการรวบรวมเงินทุนของพรรคการเมือง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประชุมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ทุนของพรรคการเมืองตามวรรคสองต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยรวบรวมจากสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ละคนคนละสองพันบาท”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เรื่องการเปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์จะดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง แต่ยังมีจำนวนสมาชิกไม่เป็นไปตามที่กำหนด ให้ดำเนินการขอจัดแจ้งพรรคการเมืองได้ กำหนดไว้ที่ใด

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในกรณีที่ยังมีจำนวนสมาชิกไม่เป็นไปตามที่กำหนด ได้นำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๗ ส่วนร่างมาตรา ๘ จะเป็นกรณีที่มีความพร้อมครบตามองค์ประกอบในการจัดตั้งพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดอาจมีปัญหาในการปฏิบัติ เช่น หากพรรคการเมืองมีสมาชิกจำนวนมาก เช่น พรรคการเมืองมีสมาชิกห้าแสนคนจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสองแสนห้าหมื่นคน เป็นต้น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากมีสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนมากแต่ให้คนเพียงกลุ่มหนึ่งสามารถเลือกหัวหน้าพรรคการเมืองได้เลยอาจจะไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากต้องการให้พรรคการเมืองมีสมาชิกจำนวนมาก ควรต้องมีการกำหนดขั้นสูงสุดของจำนวนสมาชิกไว้ มิเช่นนั้นพรรคการเมืองจะไม่หาสมาชิกให้ได้จำนวนมากเพราะจะเป็นปัญหาในการเรียกประชุม

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ในการประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคได้นั้น ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม โดยมาจากหลักคิดว่าให้มีสมาชิกมาจากภาคต่าง ๆ สี่ภาค ภาคละห้าสิบล้าน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า ที่หนึ่งซอส์พันหกร้อยสิบล้าน และสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประชุมของพรรคการเมืองไว้หรือไม่

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า มีประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยให้การประชุมของพรรคการเมืองยึดถือหลักเกณฑ์ตามการประชุมทั่วไป เช่น ต้องมีการเลือกประธาน เลขาธิการ จดรายงานการประชุม และเอกสารลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม เพื่อเป็นเอกสารยืนยันในการยื่นจดทะเบียนกับนายทะเบียน ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติเมื่อจะมีการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ส่งผู้แทนไปสังเกตการณ์ว่า ได้ดำเนินการเป็นไปตามที่กำหนดจริง เพื่อจะได้ไม่ถูกปฏิเสธการจดทะเบียนพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การประชุมของพรรคการเมืองควรเป็นเรื่องภายในของพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรเข้าไปกำหนดหลักเกณฑ์การประชุม

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะส่งผู้แทนไปสังเกตการณ์เฉพาะการประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองเท่านั้น ส่วนการประชุมของพรรคการเมืองในเรื่องอื่น ๆ จะให้เป็นเรื่องภายในของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประชุมเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวว่า ความในวรรคสามเป็นหลักการใหม่ จึงขอสอบถามว่ากรณีทุนของพรรคการเมืองที่กำหนดไว้ในวรรคสามว่าต้องรวบรวมจาก

สมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ละคนคนละสองพันบาทนั้น หมายถึงต้องเก็บเป็นรายบุคคลหรือ
ดูจากยอดเงินรวม เพื่อจะได้มีความชัดเจนในเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบว่าสมาชิก
ผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองได้มีการจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนของพรรคการเมืองจริงหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ตามหลักการที่ต้องการให้พรรคการเมืองเป็นของสมาชิก ดังนั้น ต้องเก็บทุนของ
พรรคการเมืองเป็นรายบุคคล โดยให้มีการออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ แสดงความเห็นว่าเป็นห่วงกันว่า เพื่อป้องกันไม่ให้พรรคการเมืองเป็นของ
นายทุน ควรมีการกำหนดทุนของพรรคการเมืองโดยอาจคำนวณจากค่าใช้จ่ายสูงสุดในการเลือกตั้งของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนคูณด้วยจำนวนเขตเลือกตั้งหรือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทย
มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
รัฐธรรมนูญ และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดหรือเป็นผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือสมัคร
เข้าเป็นสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นมีจำนวนตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไปอาจรวมกันเพื่อดำเนินการ
จัดตั้งพรรคการเมืองได้ ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกตามภาคที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภาคละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ในการจัดตั้งพรรคการเมืองให้มีการประชุมสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องมี
สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า ~~ที่หนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมด~~สองร้อยห้าสิบคน เพื่อกำหนดนโยบาย
พรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง เลือกคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๙
และดำเนินการรวบรวมเงินทุนของพรรคการเมือง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประชุมเพื่อ
จัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ทุนของพรรคการเมืองตามวรรคสองต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยรวบรวมจากสมาชิก
ผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ละคนคนละสองพันบาท”

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรค
การเมืองต่อนายทะเบียน โดยต้องยื่นพร้อมกันนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง รายชื่อ
สมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมหนังสือยินยอมของสมาชิก บัญชีแสดงทุนและสินทรัพย์และ
หนังสือของพรรคการเมือง หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นที่ทำการพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ใน
ราชอาณาจักร และสำเนารายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนด และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องมีหมายเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของสมาชิกดังกล่าว

(๖) รายการอื่นที่จำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการไปยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๙ แล้วเห็นว่ากลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อตั้งพรรคการเมืองนั้นยังไม่ได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง จึงไม่สามารถมีตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองได้ ดังนั้น หากจะบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ก็ต้องบัญญัติให้มีการเลือกหัวหน้าพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง กับนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือให้กลุ่มคนที่รวมตัวกันนั้นแจ้งมายังนายทะเบียนว่ามีความประสงค์จะจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้นายทะเบียนสามารถตรวจสอบได้ว่ามีกลุ่มคนเคลื่อนไหวเพื่อจะตั้งพรรคการเมือง โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองสามารถให้คำแนะนำในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การเลือกบุคคลใดเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น เป็นการเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองเท่านั้น ซึ่งคนที่ได้รับการเลือกให้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองก็มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการไปยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ แสดงความเห็นว่ เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๙ (๑) ถึง (๖) แล้วเห็นว่าเป็นหลักการเดิมที่เคยถือปฏิบัติกันมาในอดีตซึ่งร่างมาตรา ๙ ยังขาดสาระสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ กล่าวคือ ควรบัญญัติถึงสาระสำคัญในรายละเอียดที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรพรรคการเมืองที่มีความมุ่งหมายในการจัดตั้ง ซึ่งควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของพรรคการเมือง ตลอดจนกลไกในการทำงานของพรรคการเมืองนั้นๆ เพื่อให้พรรคการเมืองดังกล่าวพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๙

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ เมื่อได้รับการยื่นขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ยื่นจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิกเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

(๒) ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะและมุ่งหมายที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๑๖

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนและถูกต้องตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๑๙

ในกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบแล้วเห็นว่าการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้อง และครบถ้วน ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามียาการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็น หนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน ได้รับคำขอ

ถ้าผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองของ นายทะเบียนอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งตามวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า การตรวจสอบเอกสาร ในเรื่องทุนของพรรคการเมืองนั้น ร่างมาตรา ๑๐ (๓) ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนในการ ตรวจสอบว่าบรรดาเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมียาการครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ หรือไม่ ซึ่งร่างมาตรา ๙ วรรคสอง จะเป็นการบัญญัติถึงแบบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง โดย อย่างน้อยต้องมีรายการตามร่างมาตรา ๙ (๑) ถึง (๖) เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่นายทะเบียนจะใช้เป็นหลักเกณฑ์ ในการตรวจสอบ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง มีการกำหนดให้ยื่นข้อบังคับ พรรคการเมืองมาด้วยหรือไม่

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการประชุมสมาชิก ผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นครั้งแรกให้มีการกำหนดนโยบายพรรคการเมืองและกำหนดข้อบังคับ พรรคการเมือง โดยบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘ ประกอบกับร่างมาตรา ๙ ได้บัญญัติให้การยื่นคำขอจัดตั้ง พรรคการเมืองจะต้องยื่นข้อบังคับพรรคการเมืองมาพร้อมกับแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๐ (๓) มียาการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรค การเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารให้ถูกต้องและครบถ้วนภายใน กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจด ทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับ แต่วันได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นขอ จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำ ความในมาตรา ๑๐ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ในอดีตมีพรรคการเมืองขอจดทะเบียนตั้งชื่อพรรคการเมืองโดยใช้ตัวพยัญชนะที่เลิกใช้แล้ว ซึ่งถูกนายทะเบียนพรรคการเมืองปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนชื่อพรรคการเมืองดังกล่าว ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับนี้ ได้มีการบัญญัติถึงกรณีดังกล่าวไว้หรือไม่

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ประเด็นการขอตั้งชื่อพรรคการเมืองนั้น เดิมได้มีการประกาศเกี่ยวกับการจดทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งออกโดยนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง สามารถประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องดังกล่าวได้ ซึ่งรายละเอียดของประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอตั้งชื่อพรรคการเมืองว่าชื่อพรรคการเมืองจะต้องไม่ซ้ำหรือพ้องกับพระปรมาภิไธย และเป็นถ้อยคำที่มีความหมาย ดังนั้น หากเป็นชื่อที่ไม่มี ความหมายหรือเป็นตัวพยัญชนะที่เลิกใช้แล้ว นายทะเบียนจะปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเป็นชื่อของพรรคการเมืองนั้นๆ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กรณีที่มีพยัญชนะตัวใดไม่ใช้แล้วจะมีการระบุว่าพยัญชนะตัวนั้นเลิกใช้แล้วซึ่งไม่ถูกต้อง แต่ควรระบุว่าปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้วน่าจะเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้ใช้พยัญชนะที่ไม่นิยมใช้แล้ว จึงสามารถใช้ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกประกาศต่างๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญโดยตรง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องบัญญัติเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกประกาศต่างๆ ได้ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ให้อำนาจประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งที่ผ่านมากคณะกรรมการการเลือกตั้งจะอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ในการออกประกาศใดๆ เกี่ยวกับการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐ หรือเอกสารขอจดทะเบียนจัดตั้งตามมาตรา ๑๕ ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ในวันและเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ทำความเข้าใจกันว่าผู้ใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยื่นยันไม่ยอมตกลงกัน หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวใน (๑) แล้ว ยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนพิจารณาออกหนังสือรับจดทะเบียนหรือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกว่าตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาภายในสิบห้าวัน ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุดย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่จำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุดย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง โดยเปิดเผย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๒ (๒) (ค) โดยตัดความในตอนท้ายความว่า “...โดยเปิดเผย” ออก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐ หรือเอกสารขอจดทะเบียนตามมาตรา ๑๕ ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ในวันและเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ทำความเข้าใจกันว่าผู้ใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยื่นยันไม่ยอมตกลงกัน หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวใน (๑) แล้ว ยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนพิจารณาออกหนังสือรับจดทะเบียนหรือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกว่าตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาภายในสิบห้าวัน ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุดย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่จำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุดย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง **โดยสุ่ม**

มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง และให้ประกาศการจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหนรัญญิพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องบัญญัติตำแหน่งต่างๆ ของพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตรา ๑๓

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องบัญญัติชื่อตำแหน่งต่างๆ ไว้ในร่างมาตรา ๑๓ ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการออกข้อบังคับพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๑๕ (๔) ที่กำหนดหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆ ของพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ตำแหน่งประธานที่ปรึกษากรรมการบริหารพรรค อยู่ในความหมายของคำว่า “กรรมการบริหารพรรค” หรือไม่

นายธนิศร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ตำแหน่งประธานที่ปรึกษากรรมการบริหารพรรคนั้น ไม่ถือว่าเป็นตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคตามความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๓ โดยความในร่างมาตรา ๑๓ เป็นการบัญญัติถึงตำแหน่งที่สำคัญของพรรคการเมืองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าพรรคการเมืองได้มีการตั้งตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคที่ใช้ชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นอยู่ในความหมายของคำว่า “กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง” ที่บัญญัติไว้ในความตอนท้ายของร่างมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง และอยู่ในความหมายของคำว่า “กรรมการบริหารพรรค” เช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติระบุตำแหน่งต่างๆ ของพรรคการเมือง จะมีผลเฉพาะจำนวนของกรรมการบริหารพรรค ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องมีมติเพื่อตัดสินใจในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองบางอย่าง ซึ่งโดยหลักต้องมีจำนวนกรรมการบริหารพรรคมากเพียงพอในการเสนอเกี่ยวกับนโยบายในเชิงบริหาร รวมทั้งมติของกรรมการบริหารพรรคในเรื่องดังกล่าวด้วย ดังนั้น ในเรื่องของมติกรรมการบริหารพรรคนั้น ควรกำหนดจำนวนของกรรมการบริหารพรรคไว้หรือไม่ว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใดในการลงมติเพื่อตัดสินใจในเชิงบริหารของพรรคการเมืองนั้นๆ

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ตำแหน่งเหรียญกษาปณ์ และตำแหน่งนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง ยังมีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ เนื่องจากมีความสำคัญในกรณีการสำรวจรายการบัญชีทรัพย์สินของสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีการลงลายมือชื่อของเหรียญกษาปณ์ และนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรกำหนดตำแหน่งต่างๆ ของพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตรา ๑๓ เนื่องจากในอนาคตชื่อเรียกตำแหน่งต่างๆ ของพรรคการเมืองอาจเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เสนอให้ตัดความในร่างมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ความว่า “...รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง” ออก โดยให้บัญญัติเฉพาะตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองเท่านั้น และให้เพิ่มความว่า “...และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรคการเมือง” ในตอนท้ายของร่างมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แทน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง และให้ประกาศการจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรค ทนายเมือง เลขาธิการพรรคทนายเมือง รองเลขาธิการพรรคทนายเมือง เหรียญกษาปณ์พรรคทนายเมือง โฆษก ทะเบียนพรรคทนายเมือง โฆษกพรรคทนายเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคทนายเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล”

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงบัญญัติห้ามมิให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนตั้งเป็นชื่อพรรคการเมือง

นายธนิตร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เหตุที่มีการบัญญัติห้ามมิให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนตั้งเป็นชื่อพรรคการเมืองอีก เป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีพรรคการเมืองหลายพรรคถูกยุบ จึงเป็นเหตุที่ต้องบัญญัติห้ามไว้ในร่างมาตรา ๑๔

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติห้ามมิให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาจดทะเบียนเป็นชื่อพรรคการเมืองอีก เป็นการนำเอาหลักการของบริษัทมาใช้เป็นหลักในการพิจารณา เนื่องจากพรรคการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกับบริษัท ในกรณีที่มีการเลิกบริษัทแล้วบุคคลใดจะแสวงหาประโยชน์จากชื่อของบริษัทที่เลิกแล้วไม่ได้ เช่นเดียวกับกับพรรคการเมืองที่ถูกยุบแล้ว ประกอบกับการไม่ให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจัดตั้งเป็นชื่อพรรคได้อีก ก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้พรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนใช้ชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบแสวงหาประโยชน์ในการหาเสียงอีกด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การห้ามมิให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนเป็นชื่อพรรคการเมือง เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อคำสั่งให้ยุบพรรคของศาลรัฐธรรมนูญ โดยจะทำให้คำสั่งยุบพรรคไม่มีความหมาย และทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเมืองที่ถูกยุบไม่ได้รับการลงโทษ โดยสามารถนำเอาชื่อเดิมที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนโดยใช้เป็นชื่อของพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้อีก และหากพิจารณาในแง่ของผลประโยชน์ในทางการเมืองแล้วเห็นว่าชื่อของพรรคการเมืองมีความสำคัญยิ่งกว่าตัวกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากการหาเสียงในการเลือกตั้งนั้นจะใช้ชื่อของพรรคเป็นเครื่องมือในการหาเสียงเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญญัติห้ามมิให้นำชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนเป็นชื่อพรรคการเมือง ก็ควรกำหนดระยะเวลาเอาไว้ว่า ห้ามมิให้นำชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนเป็นชื่อพรรคการเมืองเป็นระยะเวลากี่ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าควรกำหนดระยะเวลาห้ามมิให้นำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจดทะเบียนตั้งเป็นชื่อพรรคการเมืองเป็นระยะเวลายี่สิบปี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลายี่สิบปีก็สามารถนำชื่อพรรคการเมืองที่ถูกยุบมาขอจัดตั้งเป็นชื่อพรรคการเมืองได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔ พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติพรรคของรัฐธรรมนูญที่ยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่ถูกยุบ”

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยในการเลือกตั้งนั้นต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๗) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก

(๘) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๙) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง กรณีฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง

(๑๑) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิกพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง โดยต้องมีกระบวนการและขั้นตอนการสอบสวนหาข้อเท็จจริงก่อน

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมือง และการบริจาคแก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองต้องกำหนดให้สมาชิกชำระปีละไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท

(๑๕) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๑๖) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๕ (๑๔) โดยอัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองต้องกำหนดให้สมาชิกชำระปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยบาท

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้ก่อตั้งพรรคการเมืองที่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเพื่อเป็นทุนของพรรคการเมืองในการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นครั้งแรก ซึ่งกำหนดให้มีสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคน โดยต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเพื่อเป็นทุนของพรรคการเมืองคนละสองพันบาทแล้ว จะต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นรายปีตามความในร่างมาตรา ๑๕ (๑๔) อีกหรือไม่

ต่อประเด็นดังกล่าว ที่ประชุมเห็นว่าผู้เริ่มก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองคนละสองพันบาทในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๑๕ (๑๔) ในปีแรกหลังจากจดทะเบียนพรรคการเมือง

- มีกรรมการเสนอให้ตัดความในร่างมาตรา ๑๕ (๑๑) ออก เนื่องจากอาจเป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับความในร่างมาตรา ๑๕ (๘) เพราะเมื่อบุคคลใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดแล้ว บุคคลนั้นก็ย่อมต้องรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในฐานะที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ประกอบกับการบัญญัติความในร่าง

๑๕ (๑๑) ไว้ จะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งในการที่จะต้องไปดูแลเรื่อง วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิกพรรคการเมืองด้วย

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๕ (๑๑) แล้วเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ เนื่องจากเรื่องวินัยและจรรยาบรรณเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ผู้ดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องมี ประกอบกับพรรคการเมืองมีฐานะเป็นสถาบันทางการเมือง อย่างหนึ่งและมีหน้าที่ในการสร้างคนให้เข้ามาสู่ระบบการเมืองเพื่อมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหาร ดังนั้น กรรมการบริหารพรรคการเมืองจึงต้องมีวินัยและจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ บริหารพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการตัดความใน (๑๑) ของร่างมาตรา ๑๕ ออก ทั้งหมด แต่ควรคงหลักการในเรื่องวินัยและจรรยาบรรณของกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองด้วย เนื่องจากพรรคการเมืองมีสถานะเป็นสถาบันทางการเมือง ประกอบกับ หน้าที่สำคัญของพรรคการเมืองคือ การสร้างนักการเมืองเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อเข้ามาบริหาร ประเทศ หรือทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้มีวินัยและจรรยาบรรณตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง มิใช่ทำให้สมาชิก พรรคการเมืองกลายเป็นผู้ไม่มีวินัยและจรรยาบรรณต่อเมื่อได้รับตำแหน่งทางการเมืองแล้วจึงค่อยมาปลูกฝัง ค่านิยมเรื่องดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการในเรื่องวินัยและจรรยาบรรณของกรรมการบริหาร พรรคการเมืองควรบัญญัติไว้ใน (๑๐)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญให้ความสำคัญกับเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กร ดังนั้น ควรกำหนดหลักการว่า ข้อบังคับพรรคการเมืองจะต้องกำหนดเรื่องวินัยและจรรยาบรรณของกรรมการบริหารพรรคการเมือง และ สมาชิกพรรคการเมืองไว้ด้วย

- เรื่องวินัยและจรรยาบรรณของผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ไม่ควรใช้บังคับเฉพาะ กรรมการบริหารพรรคการเมืองเพียงกลุ่มเดียว แต่ควรใช้บังคับกับสมาชิกพรรคการเมืองด้วย เนื่องจาก บางกรณีการกระทำความผิดหรือการทุจริตการเลือกตั้งเกิดจากการกระทำของสมาชิกพรรคการเมืองโดยที่ กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ได้มีส่วนรู้เห็นการกระทำด้วย ดังนั้น เรื่องวินัยและจรรยาบรรณจึงควร นำมาใช้บังคับกับสมาชิกพรรคการเมืองด้วย

- เรื่องการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองตามความใน (๑๔) กำหนดให้จัดเก็บเป็นรายปี เมื่อถึง กำหนดในแต่ละปีพรรคการเมืองจะต้องเรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมือง การกำหนดในลักษณะดังกล่าว อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

นายธนิตร์ ศรีประเทศ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งข้อสังเกตว่า หลักการในเรื่อง การเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองเป็นรายปีนั้น คณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว โดยเห็นว่าหากกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองว่า ภายหลังจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ ให้เรียกเก็บค่าบำรุง พรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง โดยเฉพาะสมาชิกพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ให้ถือว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วย แล้วปรากฏว่าสมาชิกดังกล่าวไม่จ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองตามอัตราที่กำหนดไว้

ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองผู้นั้น ยังคงมีอยู่หรือไม่ หรือควรเก็บค่าบำรุงรายปีเฉพาะสมาชิกที่จดทะเบียนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่เท่านั้นจึงจะมีสถานะเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ หรือกรณีสมาชิกคนใดไม่จ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีตาม อัตราที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ให้ถือว่าสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองผู้นั้นสิ้นสุดทันที หรือกรณีสมาชิกจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองล่วงหน้าเป็นเวลา สองปีแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกผู้นั้นไม่จ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองจะมีผลให้สมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพ ความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๐) เป็นดังนี้ “(๑๐) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง กรณีฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง หรือมาตรฐานจริยธรรมของพรรคการเมือง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นรายปี ในหลักการควรให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองโดยให้เรียกเก็บจากสมาชิกในอัตราปีละหนึ่งร้อยบาท เหตุผลที่ควรบัญญัติหลักการเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อเป็นการบริหารจัดการระบบสมาชิกของพรรคการเมืองต่างๆ ให้เป็นข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากปัจจุบันพรรคการเมืองบางพรรคการเมืองบัญชีรายชื่อสมาชิกไม่ตรงกับข้อมูลปัจจุบัน ส่วนประเด็นเรื่องระบบการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง ยังไม่มีความชัดเจนว่าพรรคการเมืองควรเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีจากสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงใด

- ควรบัญญัติหลักการไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง จะไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนทุกกรณี เช่น การเลือกกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นต้น รวมทั้งถูกตัดสิทธิการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เรื่องสิทธิของสมาชิกพรรคการเมือง ควรกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ไม่ควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เนื่องจากจะเป็นการก้าวล่วงเข้าไปในเรื่องการบริหารกิจการภายในของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๔) เป็นดังนี้ “(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงพรรคการเมือง และการบริจาคแก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราและวิธีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกชำระไม่น้อยกว่าปีละไม่ห้อยตัวสองหนึ่งร้อยบาท”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการบริหารพรรคการเมืองควรให้เป็นหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองในการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง คณะกรรมการควรกำหนดแต่เฉพาะหลักการที่เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้พรรคการเมืองต่างๆ นำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับของแต่ละพรรคการเมือง ส่วนหลักเกณฑ์ และวิธีการ เช่น การจัดเก็บค่าบำรุงรายปี เป็นต้น ควรให้เป็นหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้ออกแบบและกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “อัตราและวิธีการชำระ” ใน (๑๔) ของร่างมาตรา ๑๕ พรกการเมืองอาจกำหนดไว้ในข้อบังคับเกี่ยวกับกำหนดวิธีการชำระค่าบำรุงรายปี โดยให้สมาชิกชำระค่าบำรุงทางไปรษณีย์ หรือชำระล่วงหน้าก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระเป็นประจำทุกปี ส่วนความใน (๑๕) ควรตัดออก เนื่องจากเรื่องการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไปไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในข้อบังคับพรกการเมือง แต่เป็นหน้าที่ของพรกการเมืองที่จะต้องดำเนินการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนนั้น ควรกำหนดไว้ในข้อบังคับพรกการเมืองเพื่อให้พรกการเมืองดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของพรกการเมือง เนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของประชาชนจนเกิดกลุ่มการเมืองที่มีความเห็นต่างทางการเมืองหลายกลุ่ม ส่วนหนึ่งเกิดจากพรกการเมืองไม่ทำหน้าที่ให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องแก่ประชาชน ดังนั้น ควรคงหลักการในเรื่องการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนไว้ใน (๑๕)

- ความใน (๕) ความว่า “แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรกการเมือง” จำเป็นต้องกำหนดให้พรกการเมืองกำหนดไว้ในข้อบังคับพรกการเมืองหรือไม่ หรือกรณีที่พรกการเมืองไม่สามารถดำเนินการตามแผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรกการเมืองได้แล้ว บทกำหนดโทษสำหรับกรณีดังกล่าวจะให้ดำเนินการลงโทษแก่กรรมการบริหารพรกการเมือง หรือพรกการเมืองอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรกการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรกการเมือง พ.ศ. ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอนั้น คงหลักการในเรื่องการจัดตั้งสาขาพรกการเมืองดังเช่นที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรกการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้กรรมการสาขาพรกการเมืองทำหน้าที่ในการพิจารณาการส่งสมาชิกพรกการเมืองลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงกำหนดให้พรกการเมืองต้องจัดทำแผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรกการเมืองไว้ในข้อบังคับของพรกการเมือง ซึ่งในประเด็นเรื่องการจัดตั้งสาขาพรกการเมืองนั้น คณะกรรมการยังไม่ได้พิจารณาว่าควรกำหนดให้พรกการเมืองจัดตั้งสาขาพรกการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อบังคับพรกการเมืองอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดตามหลักการที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๕ (๑) – (๑๖) ซึ่งไม่ใช่เรื่องการจัดทำแผนการจัดตั้งสาขาพรกการเมือง ดังนั้น ในการกำหนดรายละเอียดที่พรกการเมืองจะต้องไปจัดทำข้อบังคับพรกการเมือง ควรกำหนดแต่เฉพาะหลักการสำคัญไม่ควรกำหนดรายละเอียดขั้นตอนและกระบวนการทำงาน โดยให้เป็นหน้าที่ของพรกการเมืองเป็นผู้ออกแบบการบริหารกิจการภายในของพรกการเมืองเอง ส่วนความใน (๕) ความว่า “แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรกการเมือง” เมื่อคณะกรรมการพิจารณาได้ข้อยุติเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรกการเมืองอย่างไรแล้วจึงกลับมาพิจารณาหลักการใน (๕)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รูปแบบการจัดแบ่งโครงสร้างภายในของพรกการเมืองในต่างประเทศ เช่น ประเทศสวีเดน จะกำหนดโครงสร้างภายในพรกการเมืองออกเป็นฝ่ายๆ เช่น ฝ่ายเศรษฐกิจและการเงินของพรรค ฝ่ายทรัพยากรบุคคล เป็นต้น ทำให้การขับเคลื่อนกระบวนการบริหารภายในของพรกการเมืองมีความชัดเจนและเป็นระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแตกต่างกับประเทศไทยรูปแบบการจัดองค์กรภายในของพรกการเมืองจะแต่งตั้งบุคคลเพื่อให้ทำหน้าที่ เช่น ตำแหน่ง

เหรียญก เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานภายในพรรคการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในร่าง มาตรา ๑๕ ควรกำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างภายในของพรรคการเมืองด้วย

- ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law โครงสร้างองค์กรภายในของพรรคการเมืองจะให้ความสำคัญกับตำแหน่งผู้กำหนดนโยบายพรรคการเมือง ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงิน และผู้จัดการ พรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๓/๑) ดังนี้ “(๓/๑) โครงสร้างการบริหารพรรค และ ตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งต้องกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบในการเงินและการบัญชีของ พรรคการเมือง”

ส่วนความในวรรคหนึ่ง ความว่า “สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จำเป็นต้องบัญญัติไว้หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความว่า “สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ในวรรคหนึ่ง เป็นหลักการที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๖ แล้ว ดังนั้น เสนอตัดความว่า “สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๕ ออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการเรื่องนโยบายของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๙ กำหนดให้พรรคการเมืองบัญญัตินโยบายของพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองด้วย เพื่อใช้เป็น ทิศทางในการบริหารพรรคการเมือง และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง รวมทั้ง ประชาชนจะได้เห็นนโยบายของพรรคการเมืองว่า มีนโยบายจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้านใด เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนที่เห็นด้วยกับนโยบายของพรรคได้เข้ามาสมัคร เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น จึงควรกำหนดให้ข้อบังคับพรรคการเมืองจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ นโยบายของพรรคการเมืองด้วย ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็น (๒/๑) ดังนี้ “(๒/๑) นโยบายพรรคการเมือง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๒/๑) นโยบายพรรคการเมือง

(๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๓/๑) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งต้องกำหนดตำแหน่ง ผู้รับผิดชอบในการเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยในการเลือกตั้งนั้นต้องมีกระบวนการ ในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๗) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก

(๘) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๙) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง กรณีฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง หรือมาตรฐานจริยธรรมของพรรคการเมือง

(๑๑) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมือง พรรคบริหารพรรคการเมือง และพรรคสาขาพรรคการเมือง โดยต้องมีจรรยาบรรณและขั้นตอนการสอบสวนหาข้อเท็จจริงที่ตน

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงพรรคการเมือง และการบริจาคแก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราและวิธีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกชำระไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การให้สมาชิกพรรคการเมืองที่สมาชิกและพรรคชนทั้งไป

(๑๖) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๖

“มาตรา ๑๖ ข้อบังคับพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ ต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

(๑) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

(๓) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณโดยมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณมีโอกาสสู้ข้อกล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาได้ตามสมควร

(๔) มีข้อกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองเพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(๕) การอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดให้มีการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการทางการเมือง หรือการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร มิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตาม (๒)”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไช้มุขต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๖ กรณีพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในลักษณะเป็นพรรคสังคมนิยม จะไม่สามารถจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยกำหนดคุณลักษณะหรือความมุ่งหมายในการออกข้อบังคับของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เคยมีมติกำหนดคุณลักษณะหรือความมุ่งหมายในการออกข้อบังคับของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามความใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๖

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความในวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) และวรรคสองของร่างมาตรา ๑๖ ออก **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖ ข้อบังคับพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ ต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

(๑) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

(๓) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือสรรชกขบรชนโดยมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือสรรชกขบรชนมีโอกาสดูข้อกล่าวหาและชี้แจงข้อกล่าวหาได้ก่อนลงมติ

(๔) มีข้อกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองเพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมของทั้งสองรัฐสภา

(๕) งดเว้นบทลงโทษที่ตราไว้สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บทลงโทษให้สภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น เพื่อพิทักษ์บทให้ข้อเสนอแนะในสภาผู้แทนราษฎรหรือที่ตราไว้ในสภาผู้แทนราษฎร มิให้ถือว่ามีผล (๒)”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแต่งตั้ง นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (เพิ่มเติม) ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบ

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓
เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
นิติกรชำนาญการ
นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์